

## BOG ŽIVI VES SLOVENSKI SVET

(Govor Vinka Rodeta ob praznovanju dneva državnosti v Slovenski hiši)

Če Slovenijo kot mlado državo sodimo po letih, bi rekli, da se nahaja v najstarejši dobi. Štirinajst let samostojne poti res ni dolga doba v zgodovini tisočletnega naroda. To so komaj prvi koraki na poti neodvisnosti, zato ne izkuzujemo in včasih zmedeni, kot da bi se iskali sami sebe. A vsaka nova obletnica naše državnosti pomeni novo veselje, novo upanje, malo več samozavesti in ponosa. Uresničen je bil več stoletni sen naših prednikov, uresničilo se je hrepenenje in volja premnogih rodov: biti gospodar na svoji zemlji! Kar je sicer naravno in ne bi smelo biti vprašljivo. Vemo kako dolga in težka je bila pot do slovenske države; koliko je bilo skozi stoletja različnih odvisnosti in podložnosti, od cesarskih do bratskih — in koliko zatiranja.

Malce se bom zadržal ob lastni in družinski „državnosti“ izkušnji. Sicer sem že davno srečal Abrahama, Matuzalema pa vendar ne, pa sem našel v svojem življenju že mest uradnih himen. Moji stari, tete, strici, so se v hiši naučili — po Haydnovem napevu - tisto slovesno: „Bog ohrani, Bog obvari, nam cesarja, Avstrijo!“ Ded in oče nista samo himne pela, sta cesarju tudi služila. Potem smo se mi kot mlarčki učili in peli jugoslovansko: „Bože pravde“, „Lepa naša domovina“ in „Naprej zastava slave“ ... Pa je bilo nekega dne, no, groznega dne, tudi tega konec. In smo se vrnili na znano cesarsko a zdaj malo drugače, nasilno: „Deutschland, Deutschland, über alles ...“ No, tu se je v resnici začela naša kalvarija. Iz tistih let je naša (begunska) neuradna himna: „Oče, mati, bratje in sestre ... to je moja domovina“. Ta nas danes spremlja, politične emigrante, vedno v znamenju domotožja in tudi žalovanja.

Ko si je potem druga Jugoslavija prisvojila in prevzela simbole tuje ideologije — takrat smo mi, priseljenci, komaj tipali v Novi svet, a kmalu smo razumeli, kaj pomeni Libertad, libertad ...; in smo peli: „Oíd mortales el grito sagrado“. Da, vsaj svoboda, in postopoma naša druga domovina.

Nepričakovano pa se je na svetovni ravni tako zasukala igra, da Sloveniji ni preostalo drugega kot stopiti na lastne noge ter vzeti vajeti dežele v svoje roke. Razpad komunističnega bloka je zrahljal in nato tudi ukinil vrsto prisilnih političnih formacij. Jugoslavija je bila ena od teh; le diktatura jo je ohranjala enotno. Nikoli ni razcvetela kot harmonična pluralna država: ne prva ne druga Jugoslavija. Ko je bilo konec prisile, je bilo konec države.

Glej, takrat je napočil naš zgodovinski dan — in narod je zapel skoraj vriskajoč:

*Prijat' lji, obrodile so trte vince nam sladko, ki nam oživlja žile, srce razjasni in oko, ...*

Seveda, zdaj je bilo to vince zlata svoboda in suverenost na svoji zemlji. Slovenija, čeprav ozemeljsko oklepečena do kode, skoraj do pogina, je vendar dočkala veliki dan pod svobodnim soncem. In se je znala in opomogla kljub malovernosti mnogih, če ne bo kos državnosti obveznostim, da ne bo kos divji konkurenciji s sosedi.

Pa se je zgodil en čudež: Evropska zveza, kjer je Slovenija kot suveren subjekt priznana tudi od tistih sosedov, ki so bili od nekdaj lakomni na slovensko zemljo.

Domovina je v odločilnih urah spoznala, da more računati tudi s Slovenci po svetu; da smo s srcem in z našimi možnostmi z njo kadar gre zares. Da vsi držimo skupaj, kadar bije odločilna zgodovinska ura. Tako je bilo ob plebiscitu, tako ob napadu jugoslovanske armade. Zdomci smo se čudili, da ni bilo ob naslednjih obletnicah bolj izrazitega veselja, več domovinskega obredja in vseslovenskega navdušenja. Le počasi smo razumevali, kaj pomeni zapuščina polstoletne totalitarne vladavine.

Travme iz naše polpreteklosti so udarile na dan v dobi prve demokratične vlade, vlade DEMOSA. Revolucija je zadela hude rane, tako hude, da smo žal danes razdvojeni narod. Žal in nedvomno razdvojeni narod — in to je huda reč! Dokler ne bomo spoznali in iskreno priznali svoje resnične zgodovinske istovetnosti, svojih izročil in korenin, bomo pač naprej razklani sami v sebi.

Take so naše danosti! A tu je tudi naš izziv. Odkrito soočenje z našo narodno tragedijo — in prošnja za milost

(Nad. na 3. strani)

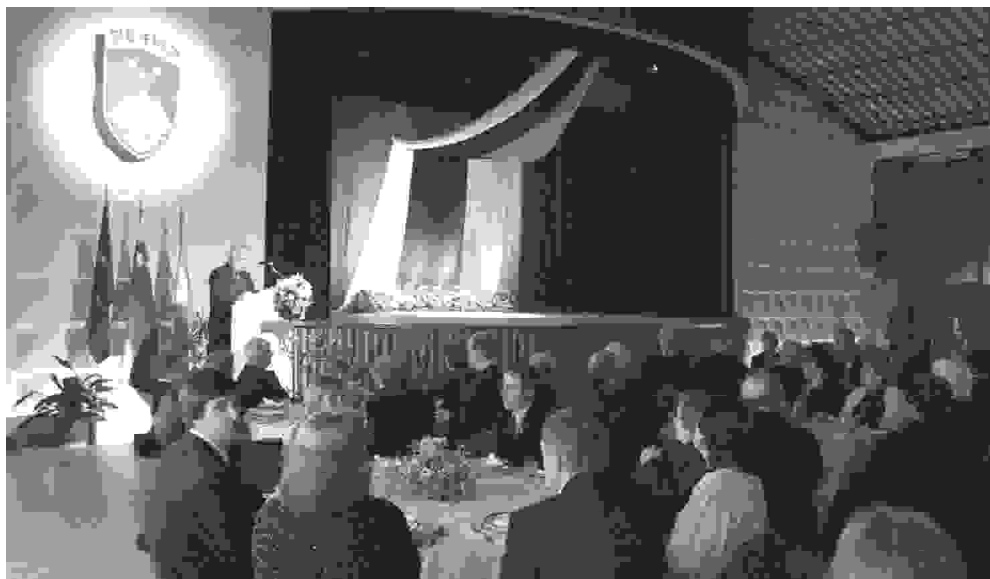
## PRAZNIK SLOVENSKE DRŽAVNOSTI Iz zgodovine v prihodnost

Vsako leto se tudi Slovenci v Argentini ponovno spominjamo dneva, ko je tisočletni sen končno postal realnost in smo Slovenci, eden najmanjših med narodi sveta, končno dosegli svojo lastno državo. V soboto 25. junija so se zato zbrali predstavniki domov in organizacij, pa tudi rojaki na sploh, v Slovenski hiši. Osrednje slavje je kot

Slovenije mag. Bojana Grobovka položila lep slovenski pečak pred spomenik našim padlim.

Nato se je praznovanje razvijalo dalje v dvorani. Oder je bil lepo pripravljen, zaslonjen s cvetjem in okrašen s slovensko zastavo, katere barve so kot mogočen slap padale iz vitine in se razlivalo v ozadje odrskega prostora.

Pozdravil je nato prisotnega veleposlanika Republike Slovenije v Argentini, magistra Bojana Grobovka, zatem pa vse predstavnike in odbornike naših slovenskih krajevnih domov, zastopnike bratskih staronaseljskih skupnosti, kulturnih, gospodarskih, političnih, mladinskih, borčevskih in dobrodelnih ustanov in organizacij, družbenih



vsako leto pripravilo naše krovno društvo Zedinjena Slovenija.

Ob 7. uri zvečer je v cerkvi Marije Pomagaj v imel naš delegat dušnih pastirjev dr. Jure Rode, ki se je v nagovoru tudi spomnil na to praznovanje. Matna berila sta brala predsednik ZS Lojze Rezelj in podpredsednica prof. Neda Vesel Dolenc. Vodil pa je Janez Lavrič. Med našo je ubrano prepeval zbor iz San Martina pod vodstvom prof. Lučke Marinček Kastelic, ki je dvignil globoko doživetje obreda.

Po končani naši sta predsednik naše krovne organizacije Lojze Rezelj in podpredsednica Neda Vesel Dolenc ob navzočnosti veleposlanika republike

Večer je začel napovedovalec, tajnik ZS Tone Mizerit, ki je napovedal spored.

Za tem so dijaki srednješolskega tečaja prinesli slovensko, argentinsko in evropsko zastavo in vsa dvorana, kjer so se zbrali številni gostje, je zapela obe državni himni.

### POZDRAVI IN NAGOVORI

Sledil je pozdrav predsednika Zedinjene Slovenije, g. Lojzeta Rezlja, ki je med drugim dejal:

„Štirinajst let že poteka odkar je slovenski narod na svoji zemlji svoj gospod. Z veseljem in ponosom se tudi naša skupnost spominja dneva državnosti. Zato smo se danes zbrali.“

občil, ter zlasti naše poštvalne učiteljice, učitelje in profesorje družine slovenskih mladih v Argentini. Nato je delegata dušnih pastirjev prelata dr. Jureta Rodeta in vse naše dušne pastirje in katehete.

Posebej se je zahvalil našim umetnikom. Kar osemnajst jih je prispevalo vsak po eno stvaritev, da so olepšali ta prostor za slavje. Enako je izrekel zahvalo Slomtkovemu domu, ki je imel letos na skrbi koordinacijo prijateljske večerje, folklorni skupini Maribor iz Carapachaja, Andreju Golobu za okrasitev prostora, in vsem, ki so sodelovali na ta ali oni način pri slavnosti. Pozdrav je zaključil z besedami: „Navzočim želim, da bi preživeli lep

večer v prijetnem vzdušju. Hvala Vam za prisotnost. Bog nam ohrani Slovenijo!“

Tako je nato prisotnega veleposlanika Republike Slovenije v Buenos Airesu, magister Bojan Grobovka. Njegove globoke in iskrene besede prinačamo posebej na 3. strani.

Sledil je slavnostni govor. Letos je svoje misli gostom sporočil prof. Vinko Rode. Govor je objavljen na uvodnem mestu.

Zborovanju ob dnevu državnosti je poslal svoj pozdrav tudi predsednik slovenske vlade Janez Janša. Priobčen je na častnem mestu na prvi strani.

### PLESNI NASTOP

Zatem je napovedovalec naznanil kulturni del prireditve. „Slovenski duh je vesel duh. Rad se družijo, ljubi glasbo, in se tudi rad zavrti. Sledi kulturni odmor v katerem bomo lahko uživali ob nastopu folklorne skupine Maribor iz Carapachaja.“

Skupina je odplesala lep venček prekmurskih plesov. Uprizoritev je povezovala nekatere značilne plesne slovenske pokrajine. Najzanimivejši od njih je bil gotovo „tkalčeka“, pri katerem fantje tekmujejo v pretikanju robcev pod dvignjenimi koleno, s čemer posnemajo tkanje. „Mariborčani“ so med nami že priznana plesna skupina, ki nastopa tako pred slovensko kot pred argentinsko publiko. Zakaj se pri njihovem sloves smo dobro razumeli, ko smo z zanimanjem sledili njihovemu izvajanju. Navdušenje gledalcev se je izrazilo ob končnem aplavzu, ki je trajal ne potem, ko so člani skupine že zapustili oder.

### PRIZNANJE ROJAKOMA

Sledila je podelitev odličij društva Zedinjena Slovenija, za leto 2005. Ta priznanja vsako leto namenimo našim osrednjim društvom, v soglasju z Medorganizacij-

(Nad. na 3. strani)

## Uspelo nam je uresničiti sen

Spomnjeni rojaki, dragi prijatelji!

Ob praznovanju dneva slovenske državnosti čutim dolžnost, da se spomnim vseh Slovenk in Slovencev po svetu, ki so neločljiva vez s sonarodnjaki v matici. Slovenstvo po svetu je bilo vedno opora pri vzdrževanju in plemenitju vrednot državnosti, ki so predpogoj obstoja in razvoja slovenske države v okviru demokratične Evrope in sveta.

Proces demokratizacije, ki je ponovno oživel ob osamosvojitvi slovenske države, bi se ne mogel razvijati brez naše nesebične podpore in neomajne ljubezni do domovine, ki ste jo znali pokazati v najtežjih zgodovinskih trenutkih, ko nam je grozilo izničenje težko izbojevane nacionalne suverenosti in neodvisnosti. Kljub našim nasprotovanjem mračnih sil preteklosti nam je uspelo uresničiti sen Slovencev po lastni državi

Sloveniji. Ta dan mora ostati živ v zavesti nas vseh in naših potomcev.

Prav Vi, Slovenci v daljni Argentini, daleč od ljubljene doma, ste zmogli ustvariti pogoje ohranitve narodne zavesti in ponosa pripadnosti slovenskemu narodu. Kar Vas odlikuje, je prav to, da ste znali, kljub težkemu prilagajanju v novi domovini, ustvariti vato slovensko domovino v malem in tako ohraniti vse tiste vrednote duhovno-jezikovnega in kulturno-gospodarskega značaja, ki ste jih ponesli s seboj, ko ste po sili razmer s težkim srcem zapuščali domača ognjišča.

V prepričanju, da bomo v duhu skupaj, čeprav geografsko oddaljeni, praznovali ta dan, ki pomeni za Slovence najsvetlejšo zgodovinsko prelomnico vseh časov, Vam izražam spoštovanje in želim veliko uspehov pri nadaljnjem delu v dobrobit slovenstva.

Vse dobro

Janez Janša  
Predsednik slovenske vlade

## Začetek volitev pri NSKS

Pri Narodnem svetu koronkih Slovencev (NSKS) so se začele volitve predsednika in članov Zbora narodnih predstavnikov (ZNP), najvišjega telesa odločanja pri NSKS.

Za 48 sedežev v ZNP se poteguje 97 kandidatov, za predsedniško mesto pa kandidirata izkušena manjšinska politika Karel Smolle in Matevž Grilc. V volilnem seznamu NSKS je vpisanih okoli 6000 upravičencev.

Volitve, ki potekajo po potni, bodo trajale do 15. julija.

Matevž Grilc, rojen leta 1956, je predsedoval NSKS že med letoma 1976 in 1995. Grilc je lastnik samostojne odvetniške pisarne in velja za izkušnega manjšinskega politika.

Karel Smolle, rojen leta 1944, vodi na Dunaju samostojno prevajalsko pisarno. Leta 1979 in 1984 je bil na koronkih deželnozborskih volitvah glavni kandidat Koronke enotne liste (KEL), predhodnice današnje Enotne liste (EL), edine slovenske stranke na avstrijskem Koronkem. Med letoma 1986 in 1990 je bil poslanec Zelenih v avstrijskem državnem zboru, med letoma 1997 in 1999 pa poslanec Liberalnega foruma.

## Mata za domovino

V stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani je bila v soboto, 25. junija 2005, osrednja cerkvena slovesnost ob Dnevu državnosti. Euharistično bogoslužje je vodil nadškof in metropolit msgr. Alojz Uran. Z njim je sodelovalo 18 duhovnikov, med njimi pet vojaških duhovnikov, več višjih redovnih predstojnikov, dekan Teološke fakultete in nekaj kanonikov.

K bogoslužju so bili povabljeni tudi predstavniki diplomatskega zbora in družbeno političnega življenja. Med predstavniki diplomatov je bil tudi dekan diplomatskega zbora, apostolski nuncij v Sloveniji nadškof Santos Abril y Castelló. Navzoči so bili tudi predstavniki pravoslavne in evangeličanske Cerkve ter muslimanov, člani Malteškega viteškega reda in Vitezi Božjega groba, pa tudi številni verniki. V začetku je kvartet pi-

hal orkestra Slovenske policije zaigral slovensko himno, kateri je sledila evropska himna v izvedbi kvinteta pihal orkestra Slovenske vojske. Kvartet pihal slovenske policije je pred evangelijem zaigral tudi Haendlovo Alelujo. Pri mati je prepeval mešani pevski zbor s solisti iz Vavte vasi. Z branjem beril in prošenj za vse potrebe so sodelovali predstavniki vojske.

Vse zbrane v stolnici je po evangeliju nagovoril gospod nadškof.

Ob koncu euharističnega bogoslužja se je navzočim zahvalil za vojaški vikar dr. Jože Plut.

Vse želje so na pot pospremili pevci s pesmijo Povsod Boga. Obrazi navzočih so izražali ne samo odobravanje, ampak tudi veselje. Naj ga bo v naši domovini veliko in dovolj za vse!

## Zakona o RTVS in istospolnih skupnostih

Državni zbor (DZ) je s 43 glasovi proti 3 (navzočih 47), ob obstrukciji opozicijskih LDS in SD, sprejel zakon o Radioteleviziji Slovenija, ki ga je predlagala vlada in ki bo ponudil podlago za izvedbo novega razpisa za generalnega direktorja tega javnega zavoda ter celovito organizacijsko in kadrovske prenovitve nacionalne radiotelevizije.

Vlada z novim zakonom nadomešča starega iz leta 1994. Zakon bistveno krepi vlogo državnega zbora pri oblikovanju novega programskega sveta. Ta bo po novem imel le programske in nekatere kadrovske

pristojnosti, ne pa več drugih bistvenih upravljaljskih nalog, saj bodo te z novim zakonom prenesli na nov nadzorni svet, ki bo sprejemal tudi statut ter finančni načrt zavoda, kar je do sedaj počel svet RTVS.

Poslanke in poslanci pa so s 44 glasovi za in tremi proti, ob obstrukciji poslancev LDS in SD, sprejeli zakon o registraciji istospolne partnerske skupnosti in tako zaključili redno junijsko zasedanje. Zakon se bo začel uporabljati eno leto po uveljavitvi, saj mora minister za delo, družino in socialne zadeve pripraviti še vrsto podza-

konskih predpisov, ki bodo omogočali pravno regulacijo istospolne skupnosti.

Pravice, ki izhajajo iz predloga zakona, so pravica do preživljanja in do preživnine, pravica do pridobivanja premoženja in urejanja premoženjskih razmerij, pravica do stanovanjskega varstva, pravica do dedovanja skupnega premoženja in pravica do pridobivanja informacij o zdravstvenem stanju obolelega partnerja ter do obiskov v zdravstvenih ustanovah.

Istospolna partnerja bosta skupnost registrirala pred uradno osebo, kjer bosta podala najprej ustno in nato pisno soglasje, da želita registrirati skupnost. Skupnost bo veljavno registrirana s podpisom izjave.

Ah, tudi Slovenija je na poti Sodome.

## VTISI IZ SLOVENIJE

### Povezovalna pot treh svetih<sup>(5)</sup>

(OD NAŠEGA DOPISNIKA)

Veliko je bilo govora, malo pa napisanega o poti sami. Le to, da se je večinoma spuščala. Kljub temu, da je bil dan sončen in topel, nismo čutili velike vročine, saj smo hodili po gozdni senci. In tudi ura ni bila več tako zgodnja, da bi sonce pripekalo.

Kmalu (morda pa mi je zaradi klepetanja čas hitreje mineval) smo na cesti zagledali pripete bele trakove in pentlje; znak, da je blizu kraj poroke. Res, razgled na poti se odpre in prikaže se kapelica, kjer je bila pred nekaj urami sklenjena zakonska zveza. Komu je posvečena kapelica? Svetemu Antonu, seveda!

Tu smo se malo ustavili, bolj zato, da se spet strnemo v kompaktno skupino, pa da ne bi koga izgubili. Na nekaterih točkah se lahko vidimo nad seboj Staro goro, kar nas razveseli, saj pomeni, da smo res že nekaj prehodili. A treba bo narediti še marsikateri korak.

Po gozdu prihajamo do zaselka, iz katerega se dviga običajni cerkveni zvonik. Na tablah pite Codromaz, na zemljevidu pa tudi Kodermaci. A predno pridemo do prve hiše, nas ustavi pumenje vode. Pa ne tekoče, ampak padajoče: slap! Kar poiskati ga je treba, saj voda prihaja iz skale, nato pot se pa vije skozi gozd po cesti, ki je nad slapom.

Ura teče, nič ne reče. Voditelji začnejo malo priganjati, saj mejni prehod zaprejo ob šestih popoldne. Zdaj se pot kar po bližnjicah spušča v dolino Idrije; pumenje reke oznanja, da ni več veliko do nje. A spuščanje ima lahko tudi neljubo stran: kolena morajo sprejeti nekaj več telesne teži in — ker niso več rosnio mlada — hoče v njih nekaj vtrčipniti, kar seveda ni nič prijetno. Da ne bi prišlo do popolne onesposobljenosti, se nogi premikata počasi, previdno, kot bi hoteli preizkusiti, če je vsak kamen, vsaka korenina trdna. Pa ni to, je le preizkušanje, če bo koleno zdržalo težo.

A ni bilo hujšega kot počasno napredovanje. In ko smo v dolini, se blizu naše ure približamo obmejnemu mejnemu prehodu Molino Vecchio/Podrob. Na italijanski strani je mlad karabinjer pregledoval osebne izkaznice in potne liste, občasno tudi nahrbtnike (kar nas je skoraj spravilo ob dobro voljo). Ko smo mu najavili, da bo kako minuto čez



šest prišla še zadnja skupinica romarjev, se je nasmehnil in rekel (po italijansko, seveda): Toliko ljudi kot danes nisem videl v celem mesecu!

Po mostu smo prečkali Idrijo in z njo mejo, ter spet bili v Sloveniji, v Britofu. Tu nas ni sprejel noben policaj; obmejna postaja je bila zaklenjena ...

Zato pa ni bila zaklenjena bližnja cerkva, v kateri so teden kasneje praznovali njenih prvih petsto let, kot je razbrati iz vklesanih števil na portalu in na vogalnem kamnu prezbiterija. Prvotno je cerkva sv. Kancijana imela gotski oltar krilnega tipa, ki pa danes stoji ob stranski steni. Leta 1973 so ga popolnoma restavrirali. Oblikovan je kot dvokrilna omara, ki se zapira. Strokovnjaki so njegov nastanek postavili tja v leto 1520. Ohranja poznogotsko tradicijo z dodatkom nekaterih renesančnih prvin, zlasti v oblikovanju kipov. Glavni oltar je tudi zanimiv: izdelan je z lesa z mavčno obdelavo, barvanjem in pozlato. Izdelali so ga v kobariški delavnici leta 1690; po vsej verjetnosti ga je zasnoval škofjelovski mojster Luka Šarf, dokončal pa Jernej Vrtav. Bil je pa že restavriran leta 1928. Kot toliko cerkvic po Sloveniji ima tudi ta še precej dobro ohranjene freske (iz XVI. stoletja) in druge zanimivosti, vredne ogleda.

GB

## IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

TONE MIZERIT

Argentinsko javno življenje mnogokrat zaide v slepo ulico. Lahko bi kdo skual to opravičiti če, da politiki „ne vedo kaj delajo“. Ta izgovor ni na mestu, saj jim Cerkev jasno govori, kje je prava in kje zgrešena pot.

**Politični internizem.** Dolga leta so škofovske konference v različnih sestavah opozarjale, da argentinska kriza ni toliko gospodarskega značaja, kot moralnega. Lahko bi rekli da teh besed v raznih vladah nihče ni poslušal, a še bolj bi prijal španski pregovor, da ni hujšega gluhca od tistega, ki noče slišati. Tako smo zapadli najhujšim krizam iz katerih se še nisimo izkopal. In tudi ta vlada, čeprav si je postavila kot enega velikih ciljev boj proti korupciji, ne more kazati večjih uspehov na tem področju. Tragičen primer je požar v plesniču Republica Cromagnon, kjer je veriga korupcije zahtevala 194 življenj. Te dni je buenosaireski nadškof in metropolit, kardinal Bergoglio znova jasno opozoril: „Internizem je velika bolezen dežele“. Ga bo kdo poslušal?

**Notranji boji.** Kaj je to, kar argentinski politični slovar imenuje „internizem“. Nič drugega kot notranji boji v strankah in skupinah, v katerih se izživlja večina tukajšnjega političnega telesa. Dejansko ni stranke, pa naj bo množična ali malotrošna, ki ne bi predpostavljala svojih notranjih prepričanj na škodo javnega blaga. To seveda najbolj prizadene stranke, ki so na vladi. V teku polpretekle in bližnje zgodovine lahko vidimo, kako ostajajo ob strani veliki narodni problemi, ki bi jih morali rešiti, a ki jih je mogoče rešiti le z združenimi močmi, medtem ko se vse sile polagajo v spopade za razna vladna ali kandidatska mesta. Zadnji in najbolj zaskrbljujoči primer je gotovo razkol v peronizmu province Buenos Aires, ki ogroža možnost vladanja in postavlja na kocko uspešnost vlade v prihodnjih dveh letih. Pa niti ni umestno vprašanje, kdo je borbo začel; eni in drugi so podobno krivi, ker vsem gre le za lastna mesta brez pogleda na škodo, ki jo ob tem povzročajo.

**Čas hiti, odločitve se bližajo.** Ko je pretekli teden volilni sodnik postavil četrtek 30. junija kot zadnji rok za vpis kandidatov posameznih strank, je pospešil razvoj v tem notranjem boju. V teh dneh bo torej že znano, ali je med Duhaldejem in Kirchnerjem prišlo do sporazuma, ali je bojna napoved že izrečena. Znano je, da je predsednik pripravljen na sporazum, a ne mara nobenih pogojev. V Duhaldejevem taboru pa večina ni pripravljena sprejeti brez-pogojnega poraza. Res je,

da še ni vse končano. Po sedanjem datumu je še mesec časa, da se vpišejo volilne povezave. Torej tudi če ta četrtek peronizem predstavi dve kandidatski listi, še vedno lahko enotno nastopi na volitvah. Eni in drugi vrv nategujejo do konca v upanju, da se ne bo pretrgala. Zagotovila pa nima nihče.

**Tudi v desni sredini.** Navidezen mir, ki je nastal po sklepu sporazuma med Macrijem in López Murphyjem, pa se je pretekli teden porušil. Ob svojem obisku države, ko se je moral predstaviti pred sodiščem, je bivši gospodarski minister Domingo Cavallo nakazal možnost, da bi s svojo stranko nastopil kot kandidat za poslanca. Jasno je, da ne bo žel glasov na levici, pač pa bo odjedal življenjsko važne glasove v sredini in na desni. Zanimivo je, da so ob navdušenju vlade to možnost pozdravili menemisti, poleg njih pa je priznanje Cavallu izrazil tudi bivši predsednik De la Rúa, za katerega se človek vedno bolj zaskrbljeno sprašuje, če je sploh kdaj vedel, kje stoji in kam hoče. Precej pa skrbi vdor piketov v volilno kampanjo. Že nekajkrat so hrupno motili zborovanje kjer nastopa López Murphy. Ta je naravnost obtožil vlado, da podpihuje te motnje. Vlada zanika, a nič ne stori, da bi se podobni izgredi ne ponavljali.

**Dva pojava.** Večkrat smo že poudarili, da je prva skrb predsednika, kako bi si zagotovil čim bolj poslušen parlament. V vladi sicer zadnje dni manj govorijo o „plebiscitu“, in kvečjemu o „priznanju vladnemu delovanju“, a toliko bolj vplivajo na razvoj v posameznih provincah, da bi si zagotovili večino glasov in večino poslancev. V tem pogledu imamo dva zelo nasprotna primera v dveh važnih provincah. V Cordobi je predsedniku uspelo, da si je zagotovil podporo tako vladnega peronizma guvernerja De la Sote, kot opozicijske povezave Nove stranke in radikalov, ki jim načeljuje župan mesta Luis Juez. Temu uspehu pa se zoperstavlja položaj v provinci Santa Fe, kjer vse kaže na zmago opozicijskega socialista Binerja, medtem ko peronizem še ni našel pravega kandidata, ki bi Kirchnerju zagotovil vsaj dostojen poraz, če že ne zmage.

**Krivičen model.** Vrnimo se k besedam kardinala Bergoglija. Ob zaključku Socialnega tedna je tudi obsodil „model države, zgrajen ob določenih gospodarskih interesih, ki izključuje večino, povzroča revščino in dovoljuje vse načine korupcije ter ustvarja privilegije in krivice“. Je treba še bolj jasne besede?

## Hvala Vam za vašo ljubezen do Slovenije

(Govor veleposlanika mag. Bojana Grobovčeka na dnevu državnosti v Slovenski hiši)

Spomnimo rojakinje in rojake.

Zahvaljujem se vam, da ste me povabili na danšnjo lepo proslavo dneva državnosti. Čestitam vsem tistim, ki so sodelovali pri njeni pripravi in so vanjo vložili ogromno truda. Hvala Vam za vašo ljubezen do Slovenije.

Kot vsako leto doslej ste me povabili, da spregovorim pozdravne besede. V preteklih letih sem ob takih prilikah tudi kaj povedal o dosežkih Slovenije v letu, ki se je obrnilo in o rezultatih sodelovanja med slovensko skupnostjo ter Slovenijo, oziroma o sodelovanju med slovensko skupnostjo in veleposlanstvom.

Toda tokrat so pozdravne besede, ki jih izrekam, pozdravne tudi v nekoliko drugačnem pomenu. Po tridesetih letih se od Vas poslavljam, ker se po natančno tridesetih letih zaključuje moj mandat.

Predčetrdesetimi, na sprejemu veleposlanstva ob Dnevu državnosti so me globoko ganile besede zahvale, ki so mi jih izrekli številni rojakinje in številni rojaki. Zahvale za delo, ki sem ga opravil, kot mi je bilo rečeno, za Slovence v Argentini. Zasluga gre v največji meri seveda vladi republike Slovenije, zunanjemu ministrstvu, Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu in seveda vsem sodelavcem veleposlanstva. Osebnostno pa mi izrečene zahvale potrjujejo, da so zelo mnogi razumeli, da sem hotel delovati in da sem deloval v prid slovenski skupnosti.

Slovenska skupnost v Argentini ni zgolj Zedinjena Slovenija. Gotovo pa se ne dela nikomur krivice in je jasno, da je zdaleč največji del pri ohranjanju slovenske identitete v Argentini v zadnjih desetletjih opravljala Zedinjena Slovenija in slovenska duhovščina. Tako je pač.

Zaradi ohranjanja slovenske identitete v Argentini, čemur gre zasluga slovenskim organizacijam, največji delež zasluge pa Zedinjeni Sloveniji, se danes ponekod soočamo z oživitvijo slovenstva. Na primer v mestu Parana. In ravno pred dvema dneva smo prejeli od argentinskega ministrstva za zunanje zadeve dovoljenje za odprtje konzulata Republike Slovenije v Parana, ki ga bo vodil častni konzul. No, tozadevno se po Argentini kar pridruživamo. Imamo konzulat v provinci Buenos Aires, v Barilochah, v Mendozi, v Parana. Prepričan sem, da se bo s prakso odpiranja konzulatov tam v Argentini, kjer živi slovenska skupnost, nadaljevalo.

Zaradi delovanja slovenskih organizacij, predvsem pa kot rečeno Zedinjene Slovenije, se govori o slovenskem čudežu v Argentini. Tisti, ki v Sloveniji govorijo o slovenskem čudežu v Argentini, to govorijo z iskrenim in globokim spoštovanjem do Vas in do vašega dela. Pa vendar. Verjemite, veliko sem razmišljal o Vas, vaših usodi in o vašem delu. Zdi se mi, da sem doumel, da nekatere od Vas prevečkratno ponavljanje besed o slovenskem čudežu v Argentini nekoliko vznemiri. Služi se nekako antropološko, turistično, kot nekaj, kar naj bi se hodilo gledat od zunaj kot fenomen. Po ogledu tega fenomena pa ponovno odputujeta in pozabita nanj.

Ozadje je veliko bolj zapleteno, predvsem pa izhaja iz najbolj tragičnih strani slovenske zgodovine. V zadnjih dneh druge svetovne vojne in tik po koncu vojne, se je na slovenskih tleh zgodil strahovit zločin. Bratomoren zločin. Vi in Vaši predniki so tudi potem doživeli veliko krivic. Med drugimi se je godila in se še občasno godi strahovita krivica, in sicer ko nekateri govorijo, da Vi in Vaši očetje slovenskega naroda niste imeli radi. To izražam na tak način in s takimi besedami, ker ne želim ponavljati besed in izrazov, ki so za Slovence, ki nam je ljubezen do slovenstva tako zelo velika in temeljna vrednota, tako grozljivo žaljivi.

V in pri Zedinjeni Sloveniji se vsak Slovenec lahko uči o tem, kaj je ljubezen do slovenskega naroda. Ljubezen na temelju predanosti, požrtvovalnega, nesebičnega, gmotno neplačanega truda.

Ko se vrnem v Slovenijo bom rad povedal v čem je resnični argentinski slovenski čudež. Rad bom povedal o vašem predanosti, požrtvovalnosti, idealizmu in predvsem domoljubju. Obljubljam, da bom po svojih skromnih močeh in možnostih in če se bo le dalo, pomagal, da se Vam vsaj delno poplačajo storjene krivice. Toliko, kolikor se največ da. Kolesa zgodovine se žal ne da zavrteti nazaj. Naj bo pa moja zaobljuba, danes in tukaj, da bom vsakomur, ki se vedno tudi vsaj malo govori ali misli o tem, da so v Argentino po drugi svetovni vojni odšli tisti, ki svojega slovenskega naroda niso imeli radi, povedal, da je v globoki zmoti, in da se gre slovenskega patriotizma lahko učiti v Argentini in k Zedinjeni Sloveniji. Za tiste, hvala Bogu vse bolj redke, ki pa se vedno zavestno pridruživajo neresnico o tem, da Vi in Vaši očetje niste imeli radi svojega naroda, pa velja, da sramota o kateri govorijo zadeva njih same, ker zavestno pridruživajo laž in krivico.

Ob koncu mi dovolite, da se Vam še enkrat zahvalim. Dovolite mi tudi, da se Vam ponovno zahvalim v imenu svoje soproge Vesne, s katero sva prebila veliko ur v razgovoru, zato da bi doumela vašo zgodovino, usodo in občutke. Soproga, ki je že odpotovala v Slovenijo, me je prosila, naj vsem izročim njene najlepše pozdrave.

Na koncu pa naj ostane še Zbogom in Nasvidenje. Po možnosti v naši ljubljani Sloveniji.



Veleposlanik Bojan Grobovček (desno) prejema knjigo v spomin iz rok predsednika Lojzeta Rezelja.

## PRAZNIK SLOVENSKE DRŽAVNOSTI

(Nad. s 1. strani)

skim svetom, ki povezuje vse krajevne domove ter druge organizacije in ustanove, tistim, ki so posebej zaslužni za gradnjo, obstoj in napredek naše skupnosti in tudi za slovensko prisotnost v argentinskem svetu. Priznanje sta nagrajencema izročila predsednik Lojze Rezelj in podpredsednica prof. Neda Vesel Dolenc. Prejela sta jih g. Anton Kastelic in arh. Jure Vombergar. Oba sta prejela navdušeno ploskanje navzočih. Utemeljitev pa so bile sledeče:

„Anton Kastelic je iz vrst generacije naših moških in žena, ki so pršli v svet z že v domovini zgrajeno osebnostjo, obogateno z vrlinami našega naroda. Uspešno mu je, da jih je prenesel na mlade v lastni družini in tudi v razširjeni družini, ki je naša skupnost. Slovenska hiša, Zadruga Sloga, predvsem pa Slomškovo domo so polja njegovega dolgoletnega dela. Zvest odbornik, vedno pripravljen pomagati v svojem krogu in sploh, kjer je potrebno. Po poklicu gradbenik je ne le sodeloval pri



gradnji najlepših stolpnic našega mesta, ampak je tudi ustvaril mnoge veličastne odrede za prireditve na prostem. Najlepše med njimi je bilo gotovo monumentalno prizorišče za slavlje, ob proglasitvi Slomška za blaženega, na Slovenski dan v Slomškovem domu. Ta graditeljski duh se odraža tudi v njegovi pozitivni in navduševalni vlogi v raznih odborih, ki so bili in so še priče njegove-

ga dela.”

„Arh. Jure Vombergar.

Čeprav je bil rojen v domovini, dejansko pripada drugi generaciji naše skupnosti. V tem svojstvu je izredno aktivno posegal v družbeno in kulturno življenje. Kot arhitekt je zgradil vrsto objektov, tudi v cerkva. Udeleževal se je tudi na drugih likovnih področjih kot slikar, grafik in kipar. Ilustriral in opremil je vrsto knjig. Kot javni delavec med Slovenci v Argentini je bil tudi predsednik Društva Zedinjena Slovenija, katerega odbornik je še danes. Več let je vodil likovni odsek pri Slovenski kulturni akciji. Politično je deloval v zgodovinski SLS; bil podnačelnik za Argentino in predsedoval odboru zaupnikov. Vrsto let že poučuje zgodovino na slovenskem srednješolskem tečaju ravnatelja Marka Bajuka v Buenos Airesu. Poročal je v naših publikacijah, predvsem v naših družinskih in domovinskih. Je urednik revije Duhovno življenje. Neprecenljive so njegove raziskave in zapiski o različnih valovih slovenske emigracije v Argentini in njegova arhivska prizadevanja. Zadnje monumentalno delo pa je zbornik petdeset let delovanja Slovenskega društva pastirstva v Argentini.”

je zbornik petdeset let delovanja Slovenskega društva pastirstva v Argentini.”

### SLOVO OD VELEPOSLANIKA

Po tem je nastopil še poseben, neobičajen trenutek slavlja. Slovo od osebe, ki je trideset let med nami in pred Argentino zastopala našo mlado državo.

Spomnimo in dragi gospod veleposlanik Bojan Grobovček! Napovedovalec ga je na-



govoril s temi besedami:

„Danes se zadnjikrat uradno nahajate med nami. Vaša poklicna, diplomatska pot, ki Vas je pred tridesetimi leti pripeljala v Buenos Aires, Vas bo v nekaj dneh odpeljala nazaj, v drago Slovenijo. Naša smer se loči. Nastopil je trenutek slovesa. Ves čas vašega bivanja v Argentini smo vsak po svojih močeh skušali sodelovati in skupno iskali najboljšo in prid ob obeh domovini: Slovenije in Argentini; in smo si skupno prizadevali za ohranjanje slovenstva na bregovih reke Srebra. Bili so trenutki soglasja, pa tudi kak trenutek malenkostnih nesporazumov. Enih smo se veselili, druge z najboljšo voljo skupno premostili. Danes Vam z iskreno besedo kličem: Na svidenje!, in Vam iz srca želimo uspeha v vašem delovanju in osebnem življenju. Gospod veleposlanik, Boga vas živi!”

Za tem je predsednik Lojze Rezelj magistru Bojanu Grobovčku izročil v spomin knjigo Zbornik dela v zvestobi in ljubezni, ki opisuje 50 let življenja in dela slovenske skupnosti v Argentini. Gostje pa so svoja čustva izrazili v bučnem ploskanju.

S tem je bil zaključen uradni del proslave. Sledila je prijateljska večerja, pred katero je delegat dr. Jure Rode blagoslovil jedi. Med njo in po njej so si gostje ogledali v dvorani razstavljene slike, dela naših umetnikov. Še dolgo pa so tudi ostali v prijateljskem razgovoru.

## BOG ŽIVI ...

(Nad. s 1. strani)

spoznanja, priznanja krivde in kesanja. Pravim milost, ker po zakonih zgolj človeških nagnjenj smo bolj za zamero in maščevanje kot za odpustanje. To je težka naloga, ki se čaka Slovenijo kot državo in kot civilno družbo. Na vseh nivojih se bomo morali srečati na temelju resnice in strpnosti. A ta resnica ni logična kategorija kot trdi sodobni filozof, do nje ne pridemo po poti logičnega sklepanja. Je bivanjska resnica, je skrivnost ki jo odkrivamo postopoma, ker je kot zakrita. Aletheia.

Temeljni pogoji za to so dani. Slovenija je formalno pristala na demokratično ureditev družbe — in tako se veselimo lanskoletne zamenjave vlade. Smemo upati, da bo naš razvoj v smeri razčiščevanja in demokratizacije še naprej in v globino. Kot člani EU smo temu še naknadno zavezani; naknadno, ker je prvotna zavezanost s slovenskim človekom z njegovim dostojanstvom, torej tudi z njegovo pravico do nepotvorjene zgodovinske podobe o samemu sebi. Zares, le resnica nas bo osvobodila.

Na slovenski knjižni trg prihajajo dela — pričevanja in ljudije — ki bi morala povzročiti v slovenski zavesti pravi potres in temeljni pretres vsega napisanega. Potresa ni bilo, ugotavlja pisec v Zavezi. Pretres pa bo težavna in počasna zadeva. Le počasi se odkrivajo resnični dejavniki v naši bratomorni vojni, tisti ki so bili za nas vedno jasni:

kdo je sprožil spiralo nasilja in kdo se je branil. V tem je namreč bistvo našega razhajanja.

V tem kontekstu je važno tudi pričevanje SPE, le-ta je nedvomno doprinesla svoj delež, saj je bila vseskozi glasnik demokratične ureditve družbe — in je bila v puščavi enoumja oaza svobodne misli in odprtega dialoga. V naši emigraciji se je že zelo zgodaj porodila zamisel o neodvisni Sloveniji. Zorela je v razmišljanjih in načrtih ter osvajala vedno več ljudi dokler ni končno prevladala. Tudi to je zasluga slovenske diaspore. Žal večina naših javnih delavcev ni dočkala velikega dneva državnosti. S hvaležnostjo in ponosom se jih spominjamo; vemo da so živeli in umirali z neizmerno ljubeznijo do slovenstva. Vemo v čem je naš dolg do njih: v zvestobi istim idealom! Vztrajati v zvestobi tistim vrednotam ki so bile temeljne v genezi in razvoju slovenskega naroda: pravica da si svobodno izbira vero in postave.

Tako ko se ob 60-letnici našega eksodusa veselimo srečnega izida tolikih zgodovinskih vozlov 20. stoletja, ugotavljamo, da smemo gledati z upanjem na prihodnost našega naroda. A pogoj nam spet stavi Preterena:

*Edinost, sreča, sprava  
k nam naj nazaj se vrnejo,  
otrok kar ima slava,  
usi naj si v roke sežejo ...*

*Žive naj vsi narodi!  
Bog živi ves slovenski svet!*



## SLOVENSKA VAS

## Domobranska proslava 2005

Šestdeset let po največji tragediji v zgodovini slovenskega naroda smo se varčani zbrali v nedeljo 19. junija, da se pripravimo na našo molitev, jih počastimo in proslavimo.

Priporočili smo se jim med sv. mašo, ki jo je v cerkvi Marije Kraljice daroval Jaka Barle CM. Med pridigo nas je opozoril na povezavo treh obletnic, ki so nas zaznamovale: šestdeseta od groznega pokola, ki so ga izvršili komunisti v imenu revolucije in s tem povezanega našega begunstva, petdeseta požiga buenosaireskih cerkva in trideseta smrti ustanovitelja Slovenske vasi msgr. Janeza Hladnika.

Počastili smo jih pred spomenikom v Hladnikovem domu, kjer so najprej preživeli domobranci Jože Čampa, Slavko Reven in Zdenko Rot položili venec rož. Janez Petek CM, ki je nato opravil molitve, se je v krajšem nagovoru spominjal, kako so kot mora padale vesti o zvižalni vrnitvi in nato o divjatih pobojih. Krivdo za ta grozodejstva pa so potrdili in se stopnjevali s tajtjivo in dolgo dobo zamolčavanja, kar dokazuje njihov strah pred resnico in pravico, kljub absolutni oblasti, ki so jo nad narodom s trdo roko izvajali.

Proslavili smo jih končno v dvorani z govorom Lojzeta Rezlja, odrskim prikazom in petjem Moje domovine.

Predsednik Zedinjene Slovenije se je najprej ponosno predstavil kot sin domobranca. Poudaril je nesmiselnost morije med in zlasti po vojni, ki po svojem obsegu meji na rodomor. Sprejetje orožja in odpor sta bila izsiljena z nečestimi uboji politikov, profesorjev, duhovnikov, županov in vplivnih kmetov. Domo-

branstvo je pomenilo braniti naše domove in varovati naše družine. Iz pepela požganih domačij, iz množičnih grobov mučencev Grčaric in Turjaka je zrasla vojska slovenskih domobrancev pod geslom: Bog, Narod, Domovina.

Zvezani, pobiti na tla, izmučeni, žejni, razbičani, po človeško: premagani. Pa vendar prav v poslednjih trenutkih junaki. Zmagovalci!

Ob misli na njihovo žrtev nas vznemirja vprašanje, ali smo tudi mi izpolnili svoje dolžnosti do Slovenije in do njih.

Nočemo maščevanja, obsodba zločinov in zločincev pa je stvar javne morale. Naši mučenci: darovali ste največ, kar ste imeli. Vama kri bo seme, iz katerega bodo spet vzklile vrednote, za katere ste umrli: Resnica, Poštenje, Dobrota.

Odrski prikaz so doživeto in jasno podali Kristina Mehle, Veronika Rot, Marjana Urbančič, Andrej Črnak, Marko Kocjančič in Gabriel Urbančič. Skrbno so pripravili tekst Ivane Tekavec s pesmimi Franceta Balantiča, Ivana Kampuša, Srečka Kosovela, Hermana Germa, Andreja Kokota, Valentina Polanška, Jožeta Blajsa, Maje Haderlap in Toneta Kuntnerja. Zemlja, drevo, veter, voda, beseda, ljubezen in končno čas so peli in jokali ter razodevali grozo in upanje, obsodbo in odpuščanje.

Zaključna pesem Moja domovina je zaokroženo potrdila vrednote, ki so dale smisel tako nekdanjemu boju kot celemu življenju, ki je po njih naravnano. Vsako leto tudi iz njih črpamo razloge za te naše spominske proslave.

## SLOMŠKOV DOM

## Domobranska proslava

V nedeljo 13. junija se je srenja rojakov, ki se zbira v Slomškovem domu poklonila spominu žrtev vojne in revolucije ter že po vojni pobitih domobrancev.

Spominu pokojnih, padlih za domovino, je bila namenjena že nedeljska sveta maša, ki jo je daroval župnik Franci Cukjati, s petjem pa so sodelovali otroci Slomškove šole pod vodstvom Marcela Brula.

Proslavo ob 60-letnici slovenskega holokavsta in begunstva je uvedla s spominsko besedo dr. Tineta Debeljaka prof. Neda Vesel Dolenc: „Spomin žrtvam je luč novim rodovom“. Počastitev je pripravil kulturni odsek (Marko Selan) in je obsegala izbrano poezijo v glasbi in recitalu na okusno pripravljene sceni.

Pevske dele (Naj čuje nas presveti Bog, Gozdič je že zelen, Kje so tiste stezice, in Lipa zelenela je) je občuteno izvajal mešani zbor pod vodstvom Pavla Erjavca, recital pa je umetniško podal dr. Štefan Godec. Obsegal je naslednje poezije: Maj 1945 (Aleksander Gostar), Mrtvim junakom



(Erik Kovačič), Umrli smo (Janko), Vetrinj (Marjan Jakopič), Ne žaluj (Vinko Žakelj), Zgodovinski spomin (Stanko Janežič), Možu v spomin (Franciška Reja) in Molitev (dr. Marko Kremžar).

Zadnji verzi so že vabili vse številne navzoče k počastitvi pri spominski plošči na dvorišču Doma. Sprevedu so načelovali otroci s prižganimi svečkami in spominski venec, ki sta ga spremljala zastopnika preživelih domobrancev Tone Kastelic in Ivan Makovec. Molitve pri spominski plošči je vodil župnik Franci Cukjati, počastitev pa je sklenila tradicionalna Oče, mati, bratje in sestre.

J.T.



## Buenosairesko gledališče po Sloveniji (2)

(OD NAŠE DOPISNICE)

Ah, Šentjurt, Šentjurt!

Kakšen sprejem in kakšen dan! Lepa sončna nedelja. Čakali so nas Šentjurtčani s koptarjem jabolk in nas pozdravili člani Kavčičeve družine ter nam razkazali podrobnosti Šentjurt: cerkev sv. Jozeta, v kateri imajo samo Božji grob in žeganje jedil, kapelico padlih mučencev, katero smatrajo za najlepšo v Sloveniji in cerkev, v kateri darujejo sv. mašo.

Šli smo k maši, pri kateri nas je tudi župnik pozdravil. Po maši so nam pred cerkvijo ob čaju in pitkoti zapeli dve domotožni pesmi, nato smo šli po družinah na kosilo.

Povsod prekrasen sprejem — naj na kratko opišem sprejem pri Kavčičevemu Matiju, pri katerem je bila poročevalka. Zbrana družina nas je čakala pred vrati in vsakemu članu pripela na prsi popek, nam dala pišček žganja in našo domačo cocktail. Potem so nam zapeli dve pesmi, skupna fotografija in kosilo. Lepo kramljanje, saj poznajo kar precej Slovencev iz Argentine in tudi sorodnike imajo. Tako kakor se je zgodilo meni, se je tudi zgodilo vsakemu izmed nas.

Kar hitro je minil čas in smo že morali naprej v Polhov gradec, kjer praznujejo Dan pod Lovrencem. Bila je veselica! Najprej na cesti promenade, motorji, vozovi z notami, harmonika, traktorji in sploh vse, kar se v Polhovem gradcu dela. Prav pod Lovrencem so nas pa sprejeli popčkom ali medico. Imeli so tudi kulturni program (ples in petje), srečolov, kotiček za otroke in kmečke igre.

Vrnili smo se v Šentjurt in se začeli pripravljati na igro. Točno ob napovedani uri je začela predstava. Nastopali smo res lepo in spontano, ker smo čutili, da je publika

naša. Sledili so igri in jo razumeli. Odziv je bil izreden. Vsi so menili, da so bile vloge realne, jezik čisti in glas jasen. Seveda je bil končni pozdrav in zahvala. Poleg Šentjurtčanov nas je pozdravila tudi poslanka, ki je bila do solz ganjena. Dejala je, da je ta naša igra predstavlja tudi v življenju. Ni manjkalo solza na odru ne med publiko, ko je tudi naš režiser pozdravil in dejal, da ni slučaj, da po 60. letih lahko postavimo tako igro na oder in da smo prav takšni Slovenci, kakor tisti, ki sedijo v dvorani. Občinstvo je vstalo in takrat pa res nihče več ni mogel spregovoriti.

Do pozne ure smo se zadržali v tem prelepem Šentjurtu, saj kar nismo in nismo mogli domov. Pa smo le prišli v Ljubljano, zopet po argentinsko v jutranjih urah.

V ponedeljek, 20. junija, smo šli v Velike Lašče, odložili smo vso prtljago in se peljali nazaj do Trubarjeve domačije, kjer so nam odlično razložili ves njegov življenjski in njegova dela.

Oder je bil zelo lep, ogromno luči, tako da so naši tehnikarji uživali, ko so ga pripravljali. Zopet uspešna predstava. Ljudje se ne morejo načuditi kakovosti igre in nastopanja. Še bolj se pa čudijo slovenščini; to ponavljam, ker nam pri vsaki predstavi k temu čestitajo.

Po predstavi smo imeli našo gostijo, kjer smo se srečali tudi z nekaterimi Argentinci, ki so se preselili v Slovenijo (Adamiči, Bošnjaničiči, itd.).

V torek pa v Podbrezje. Ker smo šli že zjutraj od doma, smo šli najprej na Brezje. Tam smo skupaj zapeli Mariji v zahvalo, da smo lahko ob taki važni obletnici prav pri njej, v njenem svetilu. Potem pa smo šli na Bled. Fantje so

veslali v čolnu, drugi smo se pa kopali v jezeru. Galebi, za katere nismo vedeli, da so tako hudi, so nam skoraj prste pojedli. Tako, kot lahko berete, se vsega učimo v tej lepi Sloveniji.

Okrog petih smo šli v dvorano v Podbrezje, kjer je župnik gospod Rihar. Takoj so nam varčani prinesli pecivo in pijačo. Čeprav je bil gospod v skrbeh, ker so imeli našo drugo prireditev, je bila dvorana polna in ljudje so se stali. Odziv igranja je bil odličan, ljudje so sledili igri in pri njej tudi uživali. Po predstavi nas je pozdravil predsednik kulturnega društva in nam povedal, da takrat, ko so otvorili mariborsko univerzo, pred dvajsetimi leti, mu je eden od takratnih važnih rdečih rekel, da je mariborska tretja slovenska univerza in ne druga, kajti drugo ima slovenska skupnost v Argentini. Zopet so se nam orosile oči, saj žanjemo veliko pohval, takih za katere vemo, da so bile potrebne žrtve. Žrtve staršev, učiteljev, duhovnikov, režiserjev ...

Zopet slovo iz lepe vasi in hajd v Ljubljano. Naslednji dan pa v Domžale. Tam je profesionalno gledališče in zopet nova izkušnja. Oder je zelo globok, a vse zunaj, pred zaveso. Nekaj novega je bilo, saj nismo bili navajeni menjati sceno in igrati pred zaveso. Z lučmi in glasbo so se pa tehnikarji igrali kot profesionalci in uživali so pri tem.

Tudi tukaj smo dobili lepo vrsto rojakov priseljenih iz Argentine. Objemi, pozdravi, spomini in zopet odhod v Ljubljano. Kot po stari navadi, noben dan nismo prišli ob isti uri domov, tako da nas v Zavodu že poznajo in vedo, da hodijo Argentinci domov v jutranjih urah. Na srečo pa zjutraj malo poležimo in si tako pridobimo moči za naslednjo predstavo.

Maruša



Tekst



Tekst

## NOVICE IZ SLOVENIJE

### NAJVEČJE IN NAJBOLJŠE

Največje slovensko podjetje v letu 2004 je Mercator, najboljša pa Krka, kažeta lestvici 101 največjega in najboljšega slovenskega podjetja, ki ju je objavil časnik Finance. Čeprav Mercator ne ustvari največ dobička niti največ prihodkov od prodaje, je kot celota velikan, ki ima največji vpliv na slovensko gospodarstvo. Lanska rast Krke pa daje vtis, da je farmacevtska družba podjetniška gazela, in ne tretja največja družba v državi.

### KRKA NI UMAZANA

Reka Krka, dolenski ribolovni in rekreacijski biser, je na večjem delu svojega 94 kilometrov dolgega toka zadnje dni umazano-rjave barve. Kot je za STA povedal Duran Harlander, direktor Zavoda za zdravstveno varstvo Novo mesto, gre za vsakoletno cvetenje reke.

### ZGODOVINA ŽIVI V BREŽICAH

Sredi starega mestnega jedra v Brežicah so te dni arheologi našli zanimiva odkritja, med drugim tudi na ostanke srednjeveške obrambnega stolpa. Po besedah Uroša Bavca iz novomeške enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine bi kazalo ostanke stolpa skupaj z deli mestnega obzidja sanirati, ohraniti in vključiti v turistično ponudbo. Posebej pa, ker so z nekaj sondami arheologi našli na predzgodovinske jame iz bronaste in železne dobe, kar vse so novi dokazi prve poselitve Brežic.

### KRESNIK ALOJZU REBULI

Dobitnik petnajstega kresnika za najboljši slovenski roman preteklega leta je Alojz Rebul, ki je žirijo prepričal z delom Nokturno za Primorsko. Podelitev kresnika na kresni večer je letos ponovno potekala na Cankarjevem vrhu na Rožniku. Potem ko se je žirija vrnila z zadnjega zasedanja v Cankarjevi sobi in je njen predsednik Matevž Kos razglasil nagrajenca, je ček v vrednosti 5000 evrov in spominsko plastiko Jurija Smoleta Rebuli izročil odgovorni urednik Dela Darijan Komar.

### RUDA JURČEC: ORMOŽ 1905 - BUENOS AIRES 1975

V Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK) v Ljubljani so odprli razstavo ob stoletnici rojstva Rude Jurčca, slovenskega pisatelja, esejista, urednika, časnika, politika, kulturnega organizatorja in velikega zbiratelja. Jurčeca je življenjska pot kmalu ponesla v svet, sprva profesionalno, ko je v Parizu študiral na visoki politični šoli, po drugi svetovni vojni pa se na begunsko pot, ki ga je pripeljala v Argentino.

## PO SVETU

### OVSE PO REFORMI

Skupina uglednih osebnosti za reformo OVSE Organizacije za varnost in sodelovanje Evrope, je predsedujočemu organizacije, slovenskemu zunanjemu ministru Dimitriju Ruplu, predala svoje poročilo o predlogih za povečanje učinkovitosti organizacije. Kot je v izjavi poudaril vodja sedemčlanske skupine, nekdanji norveški zunanji minister Knut Vollebaek, je bilo doseženo soglasje v vseh točkah razen v eni. Poročilo „ni revolucija, vendar revolucije niti ne potrebujemo,“ je dejal. Soglasja niso dosegli pri vprašanju Foruma za varnostno sodelovanje, za katerega Rusija meni, da ga je treba ohraniti, je pa pojasnil.

### VOJNA V IRAKU BO TRAJALA

Preden bo upor irakskih upornikov poražen, lahko pretečejo pet leta, je povedal ameriški obrambni sekretar Donald Rumsfeld. Priznal je tudi, da med Američani v Iraku in irakimi uporniki potekajo pogovori. „Upori trajajo tudi po pet, šest, osem, deset, dvanajst let,“ je dejal ameriški obrambni sekretar. „Koalicijske sile, tuje sile, ne bodo zatrlje tega upora. Ustvarili bomo okolje v katerem iraki oz. iranske varnostne sile lahko zmagajo v boju z uporniki,“ je dejal ter povedal, da obstaja večja verjetnost, da bodo na koncu upor zatrlje iranske sile, kot da bi to uspelo koalicijskim vojaškim silam.

### 500 TERORISTIČNIH SKUPIN

Na svetu naj bi delovalo več kot 500 terorističnih skupin in organizacij, je v Moskvi izjavil predstavnik ruskega notranjega ministrstva Nikolaj Ovcinikov, ki je pristojen za boj proti organiziranemu kriminalu in terorizmu. Kot je dodal, so te skupine po ocenah strokovnjakov v zadnjih desetih letih zagrele prek 6000 terorističnih dejanj, pri tem pa je bilo ubitih ali ranjenih okoli 25.000 ljudi. Še posebej zaskrbljujoče je, da zločinci za tarče svojih napadov izbirajo kraje, kjer se običajno zadržuje veliko ljudi, vključno s šolami, nakupovalnimi središči, železniškimi postajami in javnimi prostori, je pa dejal Ovcinikov, ki je kot namestnik vodje oddelka za boj proti organiziranemu kriminalu in terorizmu na ruskem notranjem ministrstvu spregovoril na mednarodnem seminarju v Moskvi o preprečevanju terorizma.

## PISALI SMO PRED 50 LETI

### SLOVENCI V ARGENTINI

#### BUENOS AIRES

**PADLIM TRNOVČANOM V SPOMIN.** Praznovali smo svetega Janeza Krstnika, patrona vseh, ki spadajo pod žlahtni Trnovski zvon, pa smo se spomnili vas, dragi prijatelji in farani, ki, rojeni pod legendarnim zvonom, čakate pobiti od bratske roke vstajenja bogvekle pa goščavah slovenskih gozdov. Mi smo v tujinah, toda vi hodite z nami. In zdaj ob desetletnici Vetrinja, ko se spominjamo vseh pobitih, ste pred našimi očmi vsi živi — in z vami smo letos posebej praznovali svoje žeganje. Mnogo žrtev — 27 — je dala naša fara, ali naj jih imenujem? Pavličevih pet: Jože, Emil, Miro, Rado, Pavle. Pirčevi trije: oče in dva fanta. Šest sinov-edincev: Curk Mojde, sin znanega stavbenika, Vagaja Tone, Udovič Slavko, Podreberček Marjan, Zbarnik Marjan. In po tem drugi: Kačar Tone, brat tukajšnjega zdravnika dr. Kačarja, in njegov mladoletni sin, ki je umrl za posledicami zapora. Barič Franc, Šprajcar Ludvik, Papler Stane, Lipovčec Vinko, brat tukajšnjega pevca in urarja, padel pri četnikih. Mali Franc, Rožanc Matija, Pleško Andrej, Koriček Franc, Kralj Tone, Zajc, pa še naš trnovski kaplan Marjan Kremžar, sin pokojnega Franceta Kremžarja, ki je padel v Srbiji, kamor je nosil pomoč našim izseljencem. Ni se sicer rodil pod našim zvonom, toda naš kaplan je bil v času, ko ga je zatekla smrt v daljni Srbiji. Vseh teh smo se spomnili in se spominjamo te dni in spomnili se jih bomo pri sveti mati, ki se bo darovala v imenu vse naše fare zanje. Kdaj bomo pa sporočili.

Trnovčani.

**Veselo snidenje.** V ponedeljek, dne 20. junija sta prispeli z letalom v Buenos Aires iz Severne Amerike gdč. Cvetka in Lučka Martelanc z namenom, da obiščeta svoja brata gg. Marka in Jorja in zlasti pa, da se udeležita nove matere g. Jorja. Vsi imenovani so otroci ravnateljice Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani g. dr. Ivana Martelanca in gospe Malči roj. Grintal, ki sta bila v letu 1945 nasilno ugrabljena v Trstu od jugoslovanskih komunistov in odpeljana v Jugoslavijo. V Trstu so tedaj ostali trije otroci brez staršev. Morali so se ločiti: Marko in Jorj sta odšla v italijanska taborišča, Cvetka in Lučka pa sta ostali pri dobrih znancih v Trstu. Ko je prišlo do emigracije, sta brata odšla v Argentino, kjer je Jorj stopil v slovensko semenišče v San Luisu in nato nadaljeval bogoslovno študije v Adroqueju, Marko pa si je poiskal delo v Buenos Airesu in se vpisal tudi v katoliško visoko šolo. Sestri pa sta nekaj časa pozneje odšli v Severno Ameriko, kjer sta s posredovanjem p. B. Ambrožiča našli nov dom v Kaliforniji pri dobri slovenski družini Rupert. Po sedmih letih ločitve so se sedaj vsi trije združili in se pripravljajo na veliki dogodek — na novo matro svojega brata g. Jorja. Obema želimo srečno bivanje med slovenskimi rojaki v Argentini.

#### OSEBNE NOVICE

**Poroka.** Poročila sta se v soboto 25. junija 1955 v župni cerkvi v San Isidro gdč. Felicita Fabiančič iz Ruperč Vrha pri Novem mestu in g. Janez Golob iz Ljubljane. Mlademu paru ob vstopu v novo življenje iskreno čestitamo in želimo mnogo sreče in božjega blagoslova.

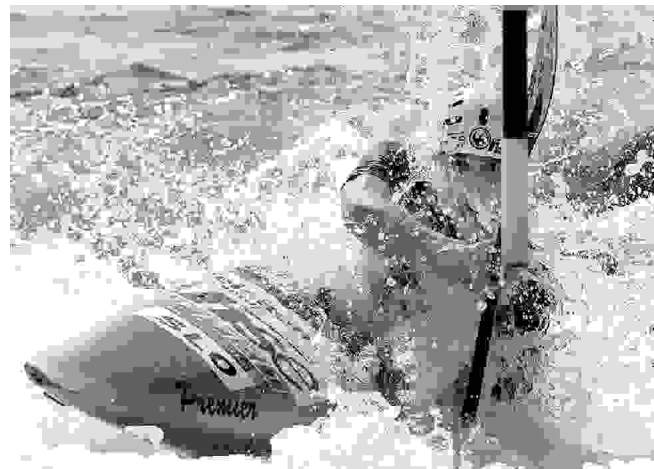
Svobodna Slovenija, 30. junija 1955 - št. 26.

## OSEBNE NOVICE

**Umrli je:** v Ramos Mejiji g. Jože Šeme (78), naj počiva v miru.

**Krst.** V nedeljo, 26. junija je bil v slovenski cerkvi Marije Pomagaj kršten Neško Albin Magister, sin Albina Vladimirja in Andreje Viviane Zupanc. Botra sta bila Ciril Oblak in Nevenka Godec Zupanc. Krstil je prelat dr. Jure Rode. Srečnim staršem iskreno čestitamo!

## SLOVENCI IN ŠPORT



### NA TACENSKIH DIVJIH VODAH

Dejan Kralj, Peter Kauzer (foto) in Andrej Nolimal so novi junaki slovenskega divjevodarskega športa. Na evropskem slalomskem prvenstvu v Tacnu so namreč osvojili zlato kolajno v moški vožnji kajakaev. Slovenski junak prvenstva je postal Peter Kauzer, ki je na posamični tekmi stopil na drugo najvišjo stopničko. Za 0,86 sekunde je bil boljši le Avstrijec Helmut Oblinger.

### ZMAGA DVOJNIH ČETVERCEV

Slovenski veslači Iztok Čop, Luka Špič, Davor Mizerit in Matej Prelog so dobili tekmo dvojnih četvercev na veslaškem svetovnem pokalu v nemškem Muenchnu in zabeležili 11. slovensko zmago na tekmovanju tega ranga.

### SEDEMNAJST ZMAG

Ptujčan Dejan Zavec je v sedemnajstem nastopu med poklicnimi boksarji že sedemnajstič zmagal. V puljski Areni je 29-letni slovenski boksar velterske kategorije (do 66,7 kg) v tretji rundi s knockoutom premagal Slovaka Josepha Sovijusa. Zavca, ki je medcelinski prvak združenja NBA in mednarodni nemški prvak, čaka 20. septembra v Pragi dvoboj za medcelinskega prvaka združenja WBO.

### JUDOISTKE NABIRAJO KOLAJNE

Judoistka ptujškega kluba Drava Lea Murko je drugi dan evropskega kadetskega prvenstva v Salzburgu osvojila zlato kolajno v kategoriji do 70 kg. Njene tekme so bile Grkinja Drosopolou, Britanka Wulcook, Nemka Hopfe in v finalu Rusinja Denisenkova. Lep uspeh je z bronasto kolajno v kategoriji do 70 kg dopolnila judoistka Barbara Ban, že prej pa je kolajno enakega sijaja v kategoriji do 52 kg osvojila Tajda Ketir.

### MED PRVOVRSTNE SODNIKE

Evropska nogometna zveza (UEFA) je Darka Čeferina uvrstila v prvo skupino sodnikov, ki skupaj s člani »topč skupine lahko sodijo tudi tekme lige prvakov.

### KOPICA MEDALJ NA SREDOZEMSKIH IGRAH V ALMERII

Plavalci: Emil Tahirovič je osvojil prvo slovensko medaljo na letonjih sredozemskih igrah v španski Almerii. Slovenski rekorder na 100 m prsno se je z 1:01,73 na šest stotink približal osebnemu rekordu in zasedel tretje mesto. - Na 200 m metano si je zlato medaljo z vodstvom od štarta do cilja z izidom 2:16,04 priplavala Anja Klinar, na 400 m metano pa še srebrno. - Sara Isakovič je na 400 m prosto z novim državnim rekordom 4:12,25 osvojila srebrno medaljo. - Za novi zlati odličji sta poskrbela Blaž Medverek na 200 m hrbtno in Peter Mankoč na 100 m delfin. - Za pravo presenečenje je poskrbel Jernej Godec, ki je bil z osebnim rekordom 22,71 sekunde tretji na 50 m prosto.

Za novo presenečenje je poskrbel mirnovodan Jernej Zupančič Regent, ki si je v disciplini K-1 na 1000 m priboril bron in svojemu športu priboril prvo odličje na velikih tekmovanjih za Slovenijo.

Za bron je poskrbela tudi karateistka Teja Šavor v kategoriji do 55 kg.

## SVOBODNA SLOVENIJA / ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE / Director: Valentín B. Debeljak / Proprietario: Asociación Civil Eslovenia Unida / Presidente: Alojzij Rezelj / Redacción y Administración: RAMON L. FALCON 4158 - C1407GSR BUENOS AIRES - ARGENTINA / Telefon: (54-11) 4636-0841 / 4636-2421 (fax) / e-mail: esloveniau@sinctis.com.ar

Glavni urednik: Tine Debeljak ml. / Za Društvo ZS: Alojzij Rezelj / Sodelovali so pa: Tone Mizerit, Gregor Batagelj, Miriam Jereb Batagelj, Matjaž Čeč, Mara Črnak Sánchez, Maruša Zirc Čeč, Vinko Rode, Franci Šumik, Jernej Tomazin. Mediji: STA, Radio Ognjiče, Družina.

Naročnina Svobodne Slovenije: za Argentino \$ 75, pri pošiljanju po pošti pa \$ 100; obmejne države Argentine 110 USA dol.; ostale države Amerike 125 USA dol.; ostale države po svetu 135 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 85 USA dol. za vse države.

Čeke: v Argentini na ime „Eslovenia Libre“, v inozemstvu (bančne čeke, ne osebne) na ime „Antonio Mizerit“. Oblikovanje in tisk: TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L. / Estados Unidos 425 - C1101AAI Buenos Aires Argentina - Tel.: (54-11) 4362-7215 - E-mail: info@vilko.com.ar

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Cuenta N° 7211
	R. Nac. de la Propiedad Intelectual N° 881153

# NAŠ DOM SAN JUSTO - Tombola - 10. julija 2005

## MALI OGLASI

**CATERING**  
Cocina & Fusión. Srečanja — Praznovanja — Sprejemi. Najboljše okusna postrežba! **Julio Lallire, Chef Ejecutivo.** Tel.: 4641-6986; mobitel: 15 5564-2831; e-mail: jullace@yahoo.com.ar

**TURIZEM**  
Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu  
H. Yrigoyen 2742 - San Justo  
Tel. 4441-1264 / 1265

**ZOBOZDRAVNIKI**  
**Dr. Damijana Sparhakl** - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474

**ADVOKATI**  
**Dr. Vital Anič**, Odvetnik Paraná 830, 5. nadstr. - Buenos Aires. Prijave na: Tel./faks: 4798-5153. e-mail: estudioasac@cpacf.org.ar

**DOBOVŠEK & asociados** - odvjetniki. Zaprufinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdobovsek@hotmail.com

**Dr. Marjana Poznič** - Odvetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalley 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844-mpoznic@sfanet.com.ar

## DARUJTE V TISKOVNI SKLAD!

### PRILOŽNOST DODATNEGA ZASLUŽKA

**za Slovence v Argentini**  
Mednarodno podjetje izbira za začetek delovanja v Sloveniji poslovne partnerje s strokovnimi, poslovnimi ali osebnimi stiki v Sloveniji in Argentini.  
Za dodatne informacije pišite na [poslovpartner@yahoo.com.ar](mailto:poslovpartner@yahoo.com.ar)

## OBVESTILA

**SOBOTA, 2. julija:**  
Redni pouk na Srednješolskem tečaju RMB ob 15.00 uri v Slovenski hiši.

**Odrska predstava igre „Gugalnik“**, ob 20. uri v Slomškovem domu.

**NEDELJA, 3. julija:**  
Proslava šolskih otrok v čast sv. Alojziju v Slovenski hiši. Ob 16. ure, nato igra „Hudobni graščak“.

**SOBOTA, 9. julija:**  
Srečanje Zveze mater in žena s Pristave ob 10. uri. Dr. Alenka Rajer Dolinar nam bo posredovala potrebne zdravniške nasvete.

**SOBOTA, 9. julija:**  
Ponovitev igre „Gugalnik“, ob 20. uri v Slomškovem domu.

**NEDELJA, 10. julija:**  
Tombola v našem domu v San Justo.

**ČETRTEK, 14. julija:**  
Redni mesečni sestaneK Zveze slovenskih mater in žena, ob 16.30 v Slovenski hiši. Lic. Emi Urbančič Marušič bo predavala, o vedno dobrodošli nasvetih „za duševno in telesno zdravje“.

**NEDELJA, 17. julija:**  
Mladinski dan v San Martinu.

**NEDELJA, 24. julija:**  
Občni zbor MUTUALA SLOGE v Slovenski hiši.

**SOBOTA, 30. julija:**  
Café-koncert na Slovenski Pristavi.

**NEDELJA, 31. julija:**  
Srečanje molivk in molivcev Živega rožnega venca, ob 15.30 v slovenski cerkvi Marije Pomagaj.

## PISMO BRALCEV

### V Tehar-jah — besedo kviri

Gospod urednik:  
V PISMIH BRALCEV na sploh, ne vključujem izrecno zadevne rubrike (stolpca) v Svobodni Sloveniji, pridejo do besede včasih, ali pa celo večkrat, bralci, katerih misli, opozorila, vprašanja, komentarji, lahkotna in morda celo dolgočasna razmišljanja, pa tudi dobro ali zlonamerna kritika nimajo posebne teže in so prav za prav z vidika in v interesu vsakega teh javnih občil malo pomembni. Kljub temu zagledajo luč sveta; uredniškovi razlogi za to mi niso znani, verjamem pa, da objavljene vrstice zadostijo dopisnikov „ego“. Vendar, če mi naključni bralec zdajle verjame ali ne, to zdajle ni moj primer. In ga prosim, da potrpi z dolgim uvodom, ki ... te pride:

V mladih letih sem že kot otrok, sam ali pa v spremstvu bratov, bratrancev in očeta, precej hodil ali pa se vozil po naših, posebno gorenjskih krajih in tako od blizu spoznaval njih lego, zgodovino in vsakega kraja značilne posebnosti. A Slovenija, seveda, le ni tako majhna, da bi že tedaj vse te meni znane kraje uzrle moje oči in si le takó čvrsto zapomnil

njih zvočna imena, ampak osnovna šola pa gimnazija so mi pri zemljepisni, zgodovini in se kje drugod mirile razgled nad obirno pokrajino slovenskih krajevnih imen. Če se v svojih spominih zdajle in prav premišljeno postavim v svoj izhodišni kraj, bom povedal, de sem bil rojen v Vižmarj-ah. Od tu, samo malo tja čez, čez Savo, smo že v Gameljn-ah, Uranovem rojstnem kraju. Za šmarno goró, komaj nekaj metrov vstran, v Vodice-ah je široki razpored ljudi svoj čas „farbala“ vodnika Johanca. Na Vikrč-ah, tostran šmarne gore, mi je v spominu obstal prepričanje očeta s predvojnimi komunisti in volksdeutcherji. Tam blizu, v Pirnič-ah, je bil menda rojen Stane Rozman, španski borec, partizanski komandant (poveljnik). V Medvod-ah, nedaleč od tod, so jez in elektrarno za boljšo bodočnost rdečih samodržcev gradili slovenski duhovniki, sužnji-zaporniki v razsvetljenem veku. Samo korak od Vikrč sem, smo že v Stanežič-ah, za katere ne vem, ali so že v Ljubljani ali ne; prej so bile vas sama zase. V sosednjih Gunclj-ah vižmarskemu „čimpežu“ pravijo „gare“. Če se obrnem proti Ljubljani, se spomnim, da sem v Klečah in Savlj-ah uhajal čez mejo. Od tukaj, na sever navzgor, čez Savo, v Domžal-ah je precej dobrih ljudi v Cerklj-ah, smo sestopali s Krvavca dol. V skrajnem gorenjskem kotu, se spominjam, da smo morali v Rateč-ah dol z vlaka, ko smo hodili v Planico. Na Jesenic-ah pa v mojih časih ne ni bilo priseljencev z juga. V tistih časih sem bil večkrat na Brezj-ah, nikoli pa ne na Brezj-ih. V šoli so nas učili, da je najvišji vrh v Alp-ah Triglav, na drugi strani v Karavank-ah pa Stol. (Zakaj vse to na —ah, ne pa na —ih, se danes spratujem). Iz šolskih klopi ne vem, da so v Moravč-ah in bližnjih Trojan-ah, v tistih davnih ilirsko-francoskih dneh strahli rokovanjaci, predhodniki modernih pikerterjev. Od Trojan, kot zdajle vidvam, pa ni daleč do rudnikov v Trbovlj-ah in v Zagorju (ne v Zagorj-ih, da se kdo ne zmami!). Vem tudi, da so imeli v Celju (ne pa v Celj-ih) sedež svoj že celjski grofje. (Zdaj, bralec, si se morda že ovedel, da sem na lovu za krajevnimi imeni, ki imajo „množinsko obliko samostalnika ženskega spola“). Na tem lovu sem stopil skozi ljubeljski predor na Korotko, da sem se tam spodaj, v Borovlj-ah, ponovno začudil domobrancem, ki so pred šestdesetimi leti pometli z oboroženimi partizani. Na

Ravn-ah, oziroma v Ravn-ah na Korotkem, ne nisem bil, da bi povprašal, kako se jim na Ravn-ih zdi. Ne vem tudi ne, kako žive ljudje v Halozah, sploh Štajerska mi je premalo znana, a v Brežic-ah sem obiskal sorodnike že svoje žene. Če na Dolenjsko grem, samo v Lant-ah Velikih dokaz dobim, a tamkaj blizu, že na Blok-ah si nabirjo zopet pomnožim. Pomota huda, žal mi je: v Toplic-ah na Dolenjskem menda se tudi govori — po nate. Primorska nate v očeh mi ni ostala, a rekel bi, da v Lokvah, Senožeč-ah, morda celo v Šečovlj-ah, Štorj-ah na —ah v tem petem sklonu kraji se glasijo. Enkrat v življenju rad bi tudi bil na stični točki treh rodov, se pravi: na Vižmarj-ah. Za konec pa ne v nate Rovte grem; v Rovt-ah tam, kjer kmet „molitve bravni“ za fante, ki so v TEHARJ-AH na drugi svet odšli, obenem pravi: „... in ne za zdravo pamet tistega, ki nam besedo v naših krajih kviri.“

Zdaj, ko imamo „nate“, recimo, da ne argentinskega Zorka Simčiča v SAZU-ju, pa upam, da bo vendarle že z vrha dol, v moči teh, ki jezik nate ravna in ga poznajo, izšla prepoved rabe, neprave, povratne in nemarne, imena kraja, Slovincem danes svetega: imena Teharje. Svetega, zaradi vsega, kar se je zgodilo v naših dneh v TEHARJ-AH, ne malo pa ne v Teharj-ih.

Nevrednost nepomembna morda je; a meni ne!

21. junija 2005  
Bine Magister

## Ljubljanski župani skozi čas

Zgodovinski arhiv Ljubljanski župani skozi čas 1504-2004 avtorjev Sonje Anžič, Damjana Hančiča in Tatjane Šenk. Povod za pripravo omenjene knjige je bila 500-letnica izvolitve prvega ljubljanskega župana, ki so jo v mestni občini Ljubljana (MOL) praznovali lani. Knjiga, kot je na predstavitvi v Mestni hiši dejala ljubljanska županja Danica Simčič, prinaša „zanimivo in dragoceno branje“. Kot je ne dejala, tudi ni prepričana, da se ne kakšno drugo slovensko mesto lahko pohvali s takšno knjigo, je pa to zagotovo knjiga, ki jo prestolnica potrebuje.

V uvodni besedi avtorji opišejo razvoj županske funkcije skozi preteklih pet stoletij do danes. Sledi predstavitev posameznikov in posameznic, ki so v petstoletnem obdobju v Ljubljani opravljali župansko službo. Po kronološkem redu so predstavljeni le tisti, ki so župansko službo uradno opravljali, ne glede na to, kako so bili izvoljeni oziroma imenovani na to funkcijo in ne glede na to, kako so se formalno imenovali. Pri vsakem so poleg biografskih podatkov predstavljene njihove zasluge za razvoj Ljubljane oziroma kaj se je v času njegovega županovanja pomembnega zgradilo ali dogodilo v Ljubljani. Njihovo predstavitev dopolnjujejo pri zgodnejših županih njihovi grbi, vzeti iz grbovne knjige Janeza Vajkarda Valva-

sorja, ali pečati, pri kasnejših njihovi portreti ter, kjer so bili ohranjeni, tudi njihovi lastnoročni podpisi.

Obdobje med leti 1504 in 1820 je obdelal Damjan Hančič. Kot je povedal, je bilo pri županih iz tega obdobja včasih težko ugotoviti natančne letnice njihovega županovanja. Pri svojem raziskovanju se je naslonil na zapise Janeza Vajkarda Valvasorja. Težave je imel tudi z zbiranjem lastnoročnih podpisov pred letom 1580; od tega leta naprej jih je lahko našel v računskih knjigah magistrata.

Sonja Anžič je predstavila župane med leti 1820 in 1945. Po avtoričinih besedah gre za obdobje, v katerem so to funkcijo opravljali župani, ki so bili javnosti danes najbolj poznani, med njimi Janez Nepomuk Hradecky, Peter Grasselli, Ivan Hribar in Ivan Tavčar. Podatki iz tega obdobja so veliko lažje dostopni, poleg tega so iz tega obdobja dostopni večinoma tudi portreti županov, se pa sedaj pojavi nova težava, kako v le nekaj vrsticah predstaviti posamezne župane, in pri tem slediti zastavljenemu cilju, da naj bodo predstavitev županov „poljudne, jedrate in privlačne“, je ne povedala avtorica.

Zadnje obdobje, od leta 1945 do danes, je obdelala Tatjana Šenk. Informacije je zbrala na podlagi ohranjenega arhivskega gradiva, ki ga je po njenih besedah dovolj, težavnejši je bil izbor podatkov.

Nedelja, 3. julija 2005 - Slovenska Hiša

## ALOJZIJEVA PROSLAVA

16:00 sv. maša v cerkvi Marije Pomagaj  
Pred spomenikom: poklon padlim junakom  
17:30 igra Alberta Paplerja v izvedbi Jurčičeve šole

## HUDOBNI GRAŠČAK

Vstopnina za otroke \$ 2,-, odrasli \$ 5,-

Vabi šolski odsek Zedinjene Slovenije

*Gugalnik*  
Novak Novak - Prevod Duran Tomre



Predprodaja vstopnic pri Karli Malovrh - Tel. 4482-5885

Na razpolago lahka večerja



Sobota 2. julija ob 20. uri  
Sobota 9. julija ob 20. uri

Slomškovo dom, Castelli 28, Ramos Mejía - Buenos Aires